

КЎЗИҚОРИН ТОКСИНЛАРИ НАТИЖАСИДА ЮРАКДА БЎЛАДИГАН ПАТОЛОГИК ЎЗГАРИШЛАР.

Г.Ф.Бобожанова., А.А.Ражапов., Р.Х.Каримов.

Тошкент тиббиёт академияси Урганч филиали.

Маъмун университети.

Мавзунинг долзарблиги: Сўнгги йилларда Ўзбекистонда Республикасида ҳам кўзиқорин билан заҳарланиш ҳолатлари анча кўпайиб бормоқда. Айниқса, ёввойи кўзиқоринлардан ноқонуний фойдаланиш натижасида кўп ҳолларда ўткир интоксикация ҳолатлари қайд этилмоқда. Бу интоксикациялар кўпинча **юрак-қон томир тизими фаолиятининг кескин бузилиши** билан тугайди. Юрак тўқимасидаги морфологик ўзгаришларни ўрганиш токсик таъсир механизмларини аниқлаш, диагностика ва даво усулларини такомиллаштириш учун муҳим аҳамиятга эга.

Ишнинг мақсади: ишнинг мақсади сифатида кўзиқорин токсинлари таъсирида юрак тўқимасида ривожланадиган патологик жараён ва морфологик ўзгаришларни аниқлаш ҳамда уларнинг патогенетик асосларини ёритишдан иборат.

Олинган натижалар: изланишлар давомида Кўзиқорин токсинлари таъсирида юракда куйидаги ўзгаришлар кузатилди, яъни макроскопик ўзгаришлардан юрак озгина катталашган, бўшлиқлари кенгайган, миокард бўшлиғи бўш, сариқсимон рангда, паренхима шилимшиқ кўринишда, эпикард остида майда қон куйилишлар (петехиялар) мавжуд. Микроскопик ўзгаришларда паренхиматоз дистрофиялар, яъни миоцитларда вакуоляр ва грануляр ўзгаришлар, фокал некроз айниқса субэндокардиал қатламда, капиллярларда стаз ва плазматик сўриш, интерстициал инфилтрация, лимфоцитлар ва макрофаглар жамланиши, митохондрия деструкцияси ва саркоплазматик ретикулум шикастланиши кузатилган бўлса, гистохимик ўзгаришларда сукцинатдегидрогеназа ва АТФаза фаоллиги пасайган, гликоген миқдори кескин камайган, липидларнинг йиғилиши қайд этилди.

Хулосалар: хулоса ўрнида шуни айтиш мумкинки, олинган маълумотлар кўзиқорин токсинлари миокардга тўғридан-тўғри таъсир кўрсатиб, **энергетик танқислик** ва **гипоксия** орқали шикастланишга сабаб бўлишини кўрсатди. Миокарддаги бу дистрофик ва некротик жараёнлар юрак фаолиятининг

сусайиши, аритмиялар, қон айланиш етишмовчилиги билан намоён бўлди. Узоқ давом этувчи интоксикация натижасида интерстициал фиброз, фокал склероз ва кардиомиопатия ривожланди. Умуман олганда, қўзиқорин токсинлари юракда дистрофия, фокал некроз, интерстициал шиш ва қон қуйилишлар келтириб чиқарди. Митохондрия ва саркоплазматик тузилишларнинг бузилиши энергия танқислигига ва миоцитларнинг нобуд бўлишига олиб келди. Бу ўзгаришлар клиник жиҳатдан токсик миокардит ва кардиомиопатия сифатида намоён бўлди. Морфологик тадқиқотлар қўзиқорин интоксикациясида юрак фаолиятини эрта ташхислаш ва даволашда муҳим аҳамият касб этди.

Фойдаланилган адабиётлар:

1. Kuryazov, A., Palvanov, M., Radjapov, A., & Karimov, R. (2024, August). MORPHOLOGY OF THE HEART IN PATIENTS WITH TUBERCULOSIS. In *INTERNATIONAL SCIENTIFIC INNOVATION RESEARCH CONFERENCE* (Vol. 1, No. 6, pp. 3-8).
2. Khasanovich, K. R., Davlatbaevich, R. M., & Anvarbekovich, R. A. (2024, August). MORPHOLOGY OF BRAIN TISSUE IN INTOXICATION PSYCHOSIS. In *INTERNATIONAL CONFERENCE ON INTERDISCIPLINARY SCIENCE* (Vol. 1, No. 8, pp. 34-40).
3. Khasanovich, K. R., Davlatbaevich, R. M., & Anvarbekovich, R. A. (2024, August). MORPHOLOGY AND HISTOCHEMICAL CHARACTERISTICS OF BRAIN TISSUE IN ACUTE INTOXICATION PSYCHOSIS. In *INTERNATIONAL CONFERENCE ON MEDICINE, SCIENCE, AND EDUCATION* (Vol. 1, No. 7, pp. 49-54).
4. Quryazov, A., Palvanov, M., Radjapov, A., & Karimov, R. (2024, August). MORPHOLOGY OF THE HEART IN DIFFERENT FORMS OF TUBERCULOSIS. In *International conference on multidisciplinary science* (Vol. 2, No. 8, pp. 26-30).